

PHOSPHORUM NATALEM

V I R O

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, ET
EXPERIENTISSIMO

DN. SIMONI
WEISSIO,

CIVIT: THORVN:

CONSULI, ÆRARIJ PUBL. PRÆF. PRI-
MAR. POLIATRO ET SCHOLAR-
CHÆ GRAVISSIMO

Die XV. Iulii A. M.DCC. XXXII,

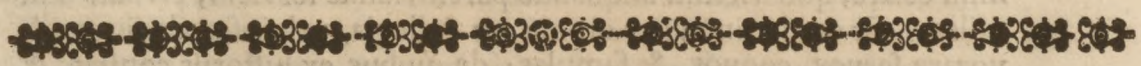
ITERUM EXORTUM

LÆTUM AC SALUTAREM PRECARI

VOLUIT DEBUIQUE

CULTOR DEVINCTISSIMUS

IAC. ZABLERUS.

T H O R V N I,

Impressit Joh. Nicolai NOBIL, SENAT. & GYMN. Typogr.

Pud gentes moratas, sanctum & venerabile nomen FIDEI fuisse, cum experientia loquitur, tum historia temporum liquido testatur. Hoc enim sana ratio dictaverat, fidem justitiæ fundamentum esse præcipuum: quæ sicubi adsit & colatur studio, durare regna, valere societates, domi forisque omnia tranquilla ac secunda esse; sin autem exulet, si vivere ex raptis, & inpune lædere sit volupe, maxima convelli imperia, homines ad socialitatem natos degenerare in belluas, jura belli confundi, commercia extingvi, omnia denique sursum vorsum ferri. de hac fide præclare more suo egit CICERO *lib. 1. & 3. de offic.* & SENECA *epist. 88.* fidem sanctissimum humani pectoris bonum esse judicavit, quæ nec ulla necessitate ad fallendum cogitur, nec ullo corruptitur præmio. quibus sine dubio prælusere Græci, nominatim ISOCRATES & ARISTOTELES. ille quidem *in orat. adv. Callimach.* asserit, plerasque res Græcorum & Barbarorum, ex pactis & conventis transigi, per hæc agitari commercia, per hæc privatas inimicitias & bella communia deponi, hoc uno denique bono homines uti communiter atque colligari. hic autem *lib. 1. Rhet. cap. 15.* sublatis pactis tolli inter se usum hominum, tanquam ex tripode pronuntiavit. multo vero plura hac de re commentati sunt recentiores Moralistæ, in his HUGOGROTIUS aliquot locis de I. B. & P. & Illustris PUFFENDORFIUS *lib. 3. de Jure Nat. & Gent. cap. 4. & 5.* ubi varias divisiones obligationum affert, & quæ earum natura nexusque sit, rationibus & exemplis docet. Fides itaque, quæ dictorum & conventorum constantia est, firmumque animi propositum ea servandi explendique, quæ quis verbis conceptis affirmavit alteri; illa inquam vagatur per omnes status hominum, ut nullus possit excipi. Hoc ut sibi constet melius, solent eam auctores dispescere in publicam & privatam. Publica Principes respicit potissimum, siquando fœdera cum exteris pangenda, leges ferendæ & exequendæ, faciendæ induciæ, firmandi vel designandi limites, omniaque illa suscipienda, per quæ salutis publicæ, famæ, & conscientiæ debet consuli; de quibus singulis exempla & sententias præclaras congeffit Nob. REINHARDVS *in Thesi. prudent. eleg. P. 1. pag. 639. seq.* Privata cives tangit & subditos in societate viventes, variisque officiis distinguitur, quæ homo debet homini. Est nempe fides inter conjuges, ut utraque pars corpus præstet intaminatum, neque juramento per vagas libidines vim inferat, idque reddat irritum. Est fides inter mercatores, dum probas merces inferunt ac distrahunt, hostem patriæ armis non adjuvant, libros arcanos & familiares, in quos accepta & expensa referunt, non interpolant vel mutilant, per literas denique gravissimas rationes conficiunt, quamvis vel ignoti invicem, vel maximis terrarum spatiis sint divisi. Neque opifices a fide & integritate excludi debent; horum quippe interest, tyrones diligenter iis artibus imbuere, quas tanta cum molestia condiscunt, nihil celare, quo victum aliquando parent, famæ serviant, civitati sint utiles. Et quidattinet, per omnia ire collegia, vel ipsos denique advocare servos, coquos, & famulas; de quibus ex historiis constat, & nocuisse sæpe dominis, & ob fidem magna retulisse præmia? Quinimo respiciamus regnum literarium, eamus per singulas ditiones ac provincias, visitemus earundem metropoles, principales inquam scientias; & patebit, omnes vinculo fidei & εὐκρίνειας (siquidem in Græca

Græca voce major latet emphasis) colligatas esse. Quanta cum sanctitate Theologus officium, angelicis humeris tremendum, fuscipit ac sustinet? gnarus, Dei se legatum esse, cui nefas sit domini mandata transgredi, fas autem sit, mysterium fidei pura tenere conscientia, & boni instar oeconomi aliis lac doctrinæ salutaris, aliis cibum solidiorem dispensare, hos consolari & erigere, illos terrere & in ordinem redigere, neque committere, ut qua anima, Christi sanguine tincta, sua culpa pereat. quod olim Pastorale S. PAVLVS Apost. Timotheo & Tito præscripsit. Quanta cautione & circumspectione opus habet ICtus, ut Themidi, cuius sacerdos est & administer, fidem præstet integram? ille si leges explicat, ad mentem legislatoris semper respicit, omnesque apices & formulas examinat; si clientem defendit, non prævaricatur, non causam prodit, sed omnibus modis tutetur innocentiam; si causam capitalem agit, non ludit suspicionibus, sed aliis vestigiis ad caput maleficii penetrat, qualia designavit Cicero, optimus causarum patronus, quum alium peiorem Erucium premeret & officii admoneret, *in Orat. pro Rosc. Amer.* Quanta fide litandum sit Medico, id vel leviter adumbrare nequeo, quinunquam in hæc naturæ & artis divinitus datæ introspexi penetrabilia, forte etiam nunquam vel oppido raro fidem Medici imploravi. Malim ergo provocare ad summam Tuam, PATRONE NOBILISSIME, in arte medendi dexteritatem, quam cum nostra Civitas deprædicat semperque feret in oculis, tum plurimi Magnates Incluti Regni Polon. maximo cum fructu sunt experti. Sensere etenim, cito, jucunde, & utiliter data fuisse medicamina: quæ virtutes sicubi concurrunt, & singularem indicant experientiam, & Medici fidem in majus extollunt. Nisi id optandum esset, ut digna semper tributa forent præmia. quod etiam Syracides *Ecclesiast. cap. xxxix. I. & 2.* svadet, dicens: *τίμα ἰατρὸν πρὸς τὰς χρείας τιμαῖς αὐτοῦ, καὶ γὰρ αὐτὸν ἐκλίσε Κύριος. παρὰ γὰρ ὑψίστη ἐστὶν ἰασις, καὶ παρὰ βασιλέως λήψεται δόμα.* quæ itidem ad verbum expressit V.V. sed moribus seculi aliter comparatum est, quod illud de tribus faciebus Medici solet accinere; ut mirum non sit accipere dum dolet. Sed aliud quid in mentem venit, quod in regno literario primum est, & illibatam fidem desiderat. Criticis nempe & Philologis hoc incumbit, ut veteres Codd. MSS. cum fide tractent, nihil addant, nihil interpolent, vel detrahant, quo boni autores & emendati prodeant, quibus historia facti, vel etiam res fidei & morum comprobari debet. Quare sæpe legimus, veteres adjurasse suos Notarios, ne quid scribendo immutarent, ne quid minuerent vel omitterent temere, unde fraus auctori suboriri posset; id quod è formula S. IRÉNÆI operi præfixa constat. Huc etiam pertinet, ne qua sententia vel liber auctori affingatur: qua de re, post Rivetum, Dallæum & alios, novissime CL. SCHELHORN *in Amœnit. literar. Tomo II.* singulare fragmentum ELIÆ EHINGERI Augustani protulit, quod agit *de fidelitate servanda in citandis auctoribus.* Et hic merito rideo propriam confidentiam, quæ anno superiore in carmine funebri mihi imposuit, ut pro SENECA allegatus fuerit S. BERNHARDVS. Non id animo malo abs me factum esse, vel illud sit indicio, quod aliunde admonitus aperui, unde luculentam illam sententiam, plenam gravitatis & solatii philosophici hauserim; videlicet *ex Apparatu Curioso SCHUTZII* auctoris recentissimi, Lipsiæ edito an. 1710. II. vol. 4. qui dum *sub tit. de morte conjugis* convasavit testimonia, quod fieri amat in e-

jusmodi

jusmodi farragine, è libro cujusdam SYLVII *de miseriis Curialium*, S. Bernhadi & Senecæ loca combinare voluit. Locus autem integer reperitur in libro Senecæ, qui inscribitur *Consolatio ad Polybium*, cap. 29. Cæterum absit, voluisse me DOCTORI MELLIFLUO aliquid affingere, cujus eloquentiam & sensus Theologicos merito suspicio magnique æstimo: idque fateor liberaliter, in his angustiis non licere, ut magna strues librorum comparetur; multo minus, ut unius autoris diversæ editiones a Gallis, Batavis, Anglis, ipsisque Italis petantur; quæ res nimis sumtuosa est, & hemisphærium Scholasticum superat. Hæc quidem hætenus, Illis omnibus, quæ dixi, pace Tua, PATRONE NOBILISSIME, unum adhuc fidei genus adjicio, quod cultum & observantiam erga Fautores & ingeniorum Nutritios complectitur. Hæc vero clientibus est propria, ab illo tamen more sejuncta, quo olim SOLDVRII five devoti apud Gallos dominis suis obligati fuere. De his locus singularis extat apud Iul. CÆSAREM. *lib. 3. B. Gall.* & apud ATHENÆUM *Dipnosoph. lib. VI. cap. 13* quorum hic ex NICOLAO Damasc. Soldurios mutavit in Siloduros: dicit tamen, qui pro regibus devoverunt capita, lubenter mortem oppetisse, meritos ea propter, qui victu eodem & cultu corporis uterentur, simulque principatum gererent. Mihi hoc relictum esse puto, ut de Patrono bene judicem, obsequium præstem, pro vita & incolumitate Deum deprecer. Sane, quo tempore Scholæ & Ærarii publ. cura TIBI demandata fuit, non potui non bene ominari, posse TUIS consiliis Musas Thorunenſes resurgere, posse ope lata rectius valere. & crede valebunt, quod & amas bonas literas, & intelligis. Quid ergo vetat, hoc etiam nomine partes clientis exequi, & hodierno die, qui TIBI GENEROSE DOMINE natalis est, pietatem contestari? Parum opinor distas ab anno climacterico LXIII, quem ego jam ingressus sum. credo TE eum tam non formidare, quam qui vere exacto ætatem, hac finita autumnum subeat. sunt enim istæ vices temporum, quas homo tolerare debet, impedire vel intervertere non potest; ita tamen comparatæ, ut, quibus bona corporis habitudo tributa sit, non afficiant magnopere. Deus igitur præpotens, qui omnia moderatur ac sapienter dispensat, hanc lucem faxit esse salutarem, nubemque curarum, quæ inopinus dulcissimæ CONSTANTIÆ obitus pectus Tuum obumbravit, leniat vel dispellat. Redeat illa impostherum lætior, alioque notetur calculo. Constet menti vigor, neque curis publicis fatiscat. constet corpori sanitas, & in familiæ decus revirescat. Si placet superis, si, dum senectus minatur, fomenta etiam requirit; forte FIDVM. Sed quid fata rimari opus est? evenient & sine vate vel augure optima, Deus ipse viam demonstrabit, ut curæ domesticæ fiant leviores, & vitæ WEISSIANÆ trames suavior decurrat. non permittet ille, ut nomen gratissimum exoleſcat, imo per merita duret quam diutissime, & in memoria posteritatis novas semper habeat propagines. Quod superest, PATRONE & SCHOLARCHA NOBILISSIME, Tuo me favori commendo, certo persuasus, hancce meam de Fide commentatiunculam, quam inter bellaria genethliaca apponi cupio, velut tesseram debiti cultus & observantiæ, non ingrati fore.